

Medlemsresa KSP

Den gröna omställningen i norr

Medlemsresa KSP

Tre dagars program med stopp i Skellefteå, Boden och Luleå för att förstå utmaningar och möjligheter med etableringarna av Northvolt, H2Greensteel samt Hybrit

Avslutning under fredagen med att lyssna till Umeå universitets forskningsprojekt "Det nya framtidslandet"

25 medlemmar deltog, samplanerades tillsammans med Skellefteå, Boden och Luleå kommuner.

Vad händer i Norr?

- Uppskattade investeringar om 1000–1500 miljarder SEK (ca 15-20 % av BNP 2023) fram till 2040
- 20 000 nya arbetstillfällen kopplade till dessa investeringar och ett inflyttningsbehov på 100 000 individer

Stora gröna industriella investeringar!

Northvolt

H2 Green Steel

Hybrit

Batterifabriker, Stålverk, gruvor och vindkraftverk

- Markbygdens vindkraftverk (Piteå kommun)
- Fertiberias konstgödsselfabrik (Luleå kommun)
- Talgas anodtillverkning och grafitgruva (Luleå och Kiruna kommuner)
- Boliden och LKAB (Skellefteå, Kiruna och Gällivare kommuner)
- Vätgasfabriker

Som kräver offentliga investeringar!

Offentliga investeringar

- Norrbotniabanan (Mellan Umeå och Luleå)
- Flytt av Kiruna och Malmberget (LKAB)
- Trafik, hamnar och bostäder (Boden, Gällivare, Kiruna, Luleå, Pajala och Skellefteå kommuner)

Som bidrar till fantastiska möjligheter...

- Att skapa nya verksamheter och företag
- Byggentreprenörer, konsulter, kringverksamheter
- Efterfrågan på andra varor och tjänster ökar; Restauranger, nöjesindustri, fritidsverksamheter, affärer/butiker, bostäder, bilar, etc.
- Möjlighet att bryta en lång negativ befolknings- och skattebastrend för flera kommuner såsom Skellefteå, Boden, Pajala, Gällivare och Kiruna
- Spännande utmaningar inom offentlig sektor – Planera, utveckla och driva expansion inom sjukvård, skola, stadsplanering, kollektivtrafik etc.
- Med stigande inkomster – kommer större handlingsutrymme?

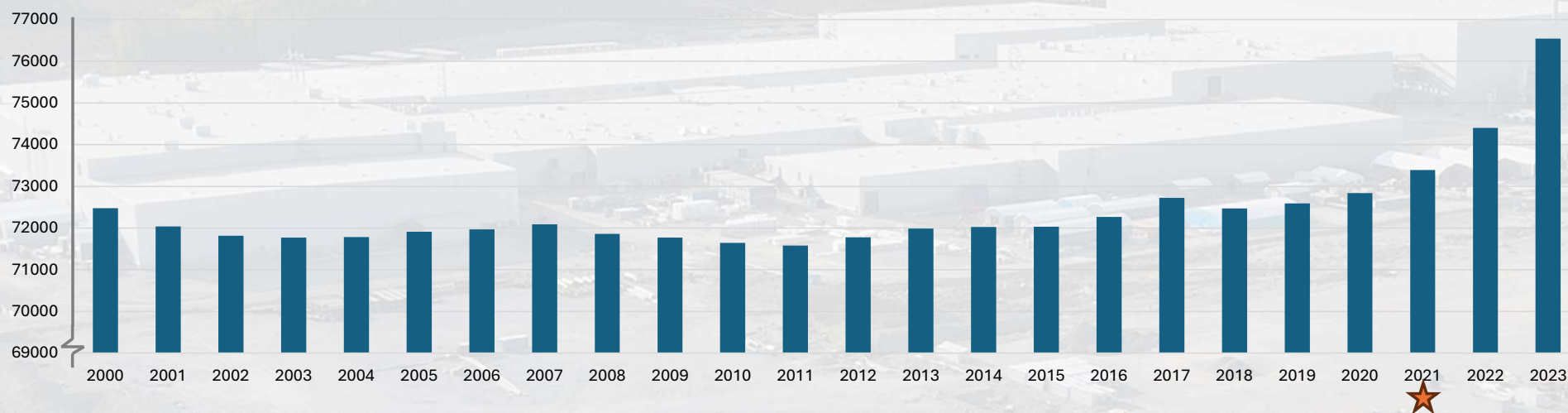
...och stora utmaningar!

- Hur får man fler att välja att flytta till norr?
- Hur löser man kompetensförsörjningen i en tävlan med övriga landet?
- Hur skapar man ett högt bostadsbyggande på bostadsmarknader med lägre prisbild?
- Hinner de offentliga aktörerna med att skapa välfärdstjänster i form av vård, skola, omsorg och annan samhällsservice som krävs?
- Räcker den gröna elen till?
  - Rikets energikonsumtion förväntas öka från 150 TWh till ca 250 TWh år 2050.

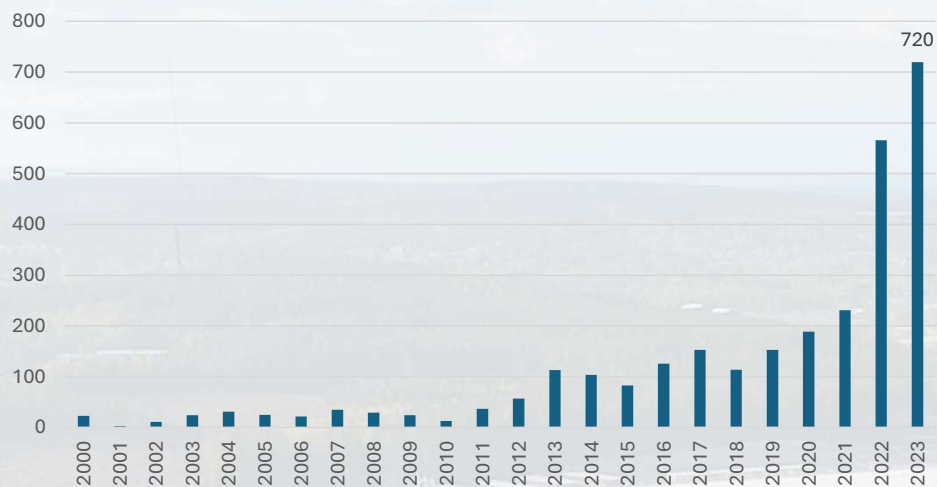

Skellefteå – Northvolt

- Från att ha krympt växer nu kommunen snabbt!
- Från dagens 75 000 invånare till 90 000 invånare år 2030
- Stora investeringar under de kommande 10 åren i bostäder, näringsliv, infrastruktur och välfärd

Skellefteå – Northvolt

- Växtvärk i form av alltför lågt bostadsbyggande där nuvarande nivåer om 800 inte räcker för att skapa förutsättningar som behövs
- Tillfälliga bostäder i anläggningsboende/baracklösningar

Boden – H2 Green Steel

- Från dagens 28 000 invånare till drygt 32 500 invånare år 2030
- Bygger en 550 ha stor anläggning (H2GS) för produktion av fossilfritt stål samt vätgas.
- Förväntas generera totalt 10 000 jobb.
- Idag 1 500 byggarbetare för produktion av H2 Green steel-anläggningen.
- Försvaret och infrastruktursatsningar bidrar till tillväxten
- Bostadsproduktionen fortsatt låg och hämmas av relativt låga fastighetspriser

Luleå – Hybrit, Talga, LKAB, Juniper, Power2Earth, m.fl.

- Stor mångfald av planerade industrietableringar
- Förutsättningarna finns plats redan sedan planeringen av stålverk 80

Luleå Industripark Svartön, Hertsöfältet

- OMRÄDESGRÄNS
- KRAFTFÖRSÖRJNING
- NORRBOTNIABANAN ÖST ALT
- NORRLEDEN

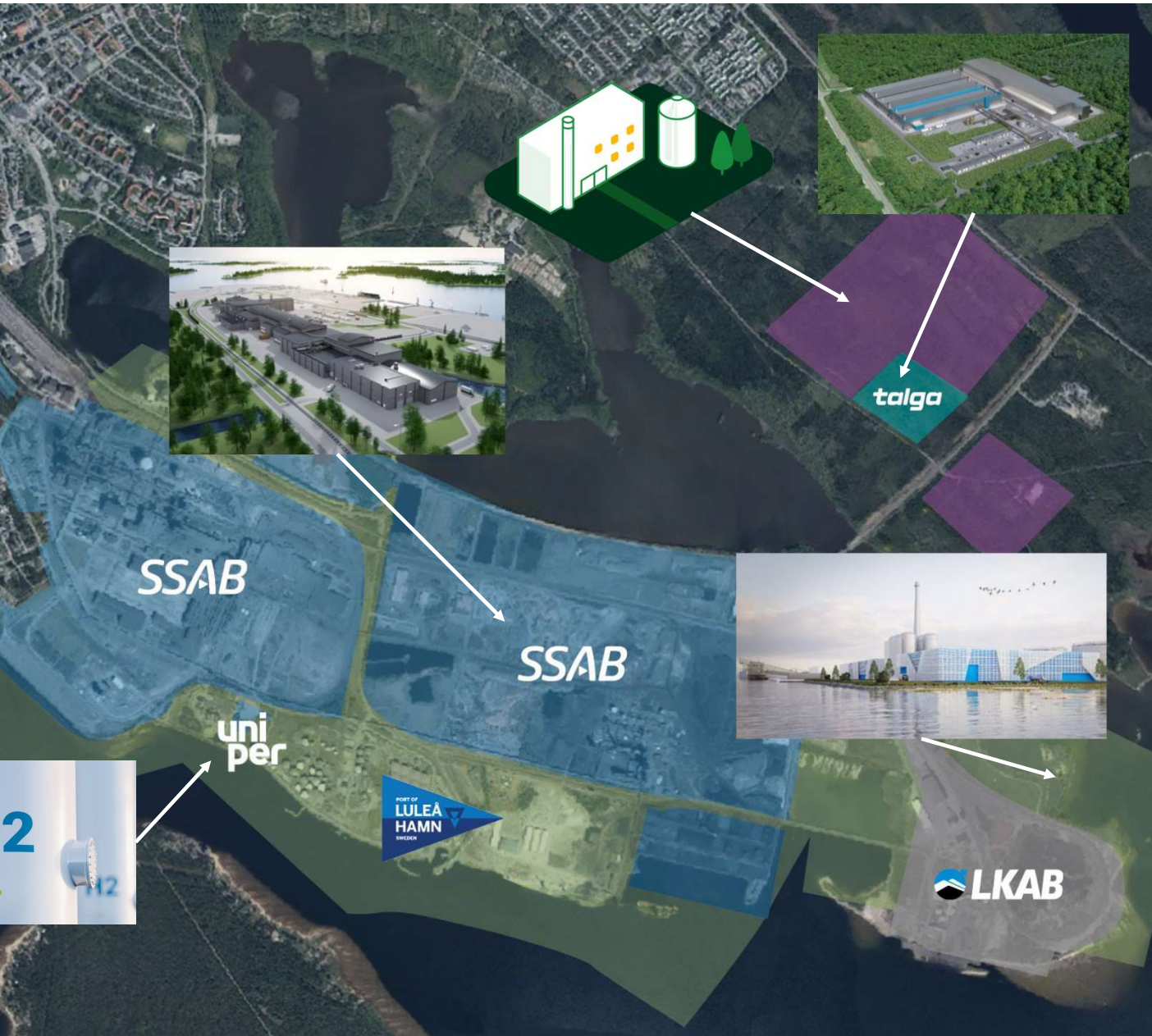

Utmaningar

- Hamn/järnväg/kraft
- Många parter måste samverka
- Korta och osynkade tidsplaner
- Stora finansieringsbehov/
stora risker

Luleå – navet i den gröna omställningen!

- Fossilfritt stål – **Hybrit** (LKAB, SSAB & Vattenfall)
- Klimatsmarta anodbatterier – **Talga**
- Reemap, återvinning av sällsynta jordartsmetaller – **LKAB**
- Vätgashubb – **Uniper**
- Grönt mineralgödsel – **Power2Earth**

Luleå

- Befolkning från dagens 80 000 till 100 000 år 2040
- 400-800 nya bostäder årligen

Planeringsmässiga utmaningar

- Svårt/omöjligt att snabbt få fram många bostäder i kommuner med tidigare mkt litet bostadsbyggande
- Miljötillståndsprocesserna för vätgasledning, grafitgruva m.m. tar lång tid, överklagas, detaljerade krav från Länsstyrelsen
- Infrastruktursatsningar – lång(samm)a processer hos Trafikverket
- Luleå – nödvändigt med nytt arbetssätt med detaljplanen för att hantera flera projekt i olika skeden. Agilt arbetssätt, delmål, successiva beslut och planering.

”Är vätgas en ny grön bubbla?”

Elektrolyutrustning för tillverkning av vätgas hos det tyska energibolaget EWE. Foto: Hauke-Christian Dittrich/AP

Uppmärksamheten och satsningarna kring vätgas är knappast i linje med underliggande tekniska landvinningar och ekonomiska realiteter. Det skriver Magnus Henrekson och Christian Sandström.

Forskaren har försvarat gröna stålet – nu varnar han: ”Politiken är naiv”

I debatten om det gröna stålet har nationalekonomen Fredrik N G Andersson ryckt ut till satsningarnas försvar. Men han ser risker för ”bidragskapitalism” om stöden blir för långtgående – och brutna löften när politiker lovar tillväxt och nya jobb. ”Risken är att legitimiteten för hela omställningen hotas”, säger han till Affärsvärlden.

ISSN : 2790-3354

DOI : 10.53121/ELFFEUJ3

Citation suggestion: Christian Sandström, CS (2023). From Green Deals to Green Bubbles: Time to Question Brussels as an Entrepreneurial State. *Future Europe*, 3(1), 80–90.

Abstract

This paper discusses the notion of an entrepreneurial state and questions the European Union's (EUs) increasingly interventionist industrial policies. The EU's green deal is a massive effort to steer the economy in new directions. Unfortunately, green deals have often resulted in green bubbles, i.e. overinvestments that fail to generate any sustainable businesses or industrial transformation in the long term. This paper presents a couple of illustrative examples of failed green deals and synthesises some of the main findings. A couple of factors jointly explain the persistent failure of green deals, including (1) if something sounds too good to be true, it is too good to be true; (2) governments lack incentives and capabilities to act as entrepreneurs; and (3) allocation of large sums of 'free' money to innovation and entrepreneurship distort behaviour. Green transitions become more successful when policymakers impose laws and regulations to deal with negative externalities.

Frågeställningar

- Vilka aktörer står för riskerna respektive vinstpotentialen?
- Kommunernas ”Plan B”?